

2 KIRI

JUMALA OLEMUS

ET inimese kõrgeim võimalik arusaam Jumalast mahub inimomase idee ja ideaali raamidesse esmasest ja lõpmatust isiksusest, on lubatav ning ehk isegi kasulik uurida lähemalt jumaliku olemuse teatud jooni, mis moodustavad Jumaluse iseloomu. Jumala olemust saab kõige hõlpsamini mõista Isa ilmutuse kaudu, mille Neadoni Miikael avas oma arvukates õpetustes ning oma lihalikus kujus elatud võrratu sureliku elu kaudu. Jumalikku olemust võib paremini mõista ka siis, kui inimene peab ennast Jumala lapseks ning vaatab Paradiisi Loojat kui tõelist vaimset Isa.

² Jumala olemust saab tundma õppida tänu kõrgeimate ideede ilmutamisele, jumalikku iseloomu võib endale ette kujutada pildina taevalikest ideaalidest, ent kõige valgustavam ja vaimselt harivam kõikidest jumaliku olemuse ilmutustest on Jeesus Naatsaretlase usu elu mõistmine, nii selle eluperioodi, mis eelnes jumalikkuse täisteadvusele, kui ka pärastise. Kui vaadelda inimeseks kehastunud Miikaeli elu inimestele määratud jumaliku ilmutuse taustana, võime üritada inimeste sõnalistesse sümbolitesse tõlkida mõningaid jumalikku olemust puudutavaid ideid ja ideaale, mis võiksid kaasa aidata Kõikse Isa isiksuse olemust ja iseloomu puutuva inimkäsituse jätkuvale valgustamisele ja ühtlustamisele.

³ Kõikides püüdlustes avardada ja vaimsustada inimeste arusaama Jumalast takistavad meid tohutult sureliku meelega piiratud võimalused. Oluliseks tõkkeks meile usaldatud ülesande täitmisel on ka keele piiratus ja väga napp aines, mida saame näitlikustamiseks või võrdluste toomiseks kasutada, kui üritame kujutada jumalikke väärtusi ja esitada vaimseid tähendusi piiritletud, surelikule inimmeelele. Kõik meie pingutused avardada inimese jumalakäsitust jääksid peaaegu viljatuks, kui surelikus meeles ei elaks Kõikse Isa annetatud Mõttekohandaja ning meelt ei läbistaks Looja-Poja Tõe Vaim. Niisiis, toetudes nende jumalike vaimude olemasolule inimese südames ja lootes saada neilt abi jumalakäsituse avardamisel, asun heameelega oma ülesannet täitma ning üritan anda inimmeelele veelgi täpsemat pilti Jumaluse olemusest.

1. JUMALA LÕPMATUS

¹ „Kui puudutame Lõpmatut, ei leia me teda ometi. Jumalikke jalaasteid ei tunta ära.” „Tema mõistmine on lõpmatu ja tema suurus äraarvamatu.” Isa kohaloleku pimestav valgus on nii ere, et oma alamate olendite meelest „elab ta pilkses pimeduses”. Mitte ainult ta mõtted ja plaanid pole äraarvamatud, vaid „ta teeb” ka „suuri ja mõistmatuid asju, arvutuid imetegusid”. „Jumal on suur, meie ei mõista teda ning mitte keegi ei oska ära arvata tema aastate määra.” „Aga kas

Jumal tõesti peaks elama maa peal? Vaata, taevas (universum) ja taevaste taevas (universumite universum) ei mahuta sind.” „Kui väljaurimatud on tema kohtumõistmised ja äraarvamatud tema teed!”

² „Ometigi on meil ainult üks Jumal, lõpmatu Isa, kes on ühtlasi ka ustav Looja.” „Jumalik Looja on ka Kõikne Juhtija, hingede allikas ja saatus. Ta on Ülim Hing, Algne Meel ja kõige loodu Piiramatu Vaim.” „Suur Juhtija ei tee vigu. Ta on hiilgav oma aus ja kuninglikkuses.” „Looja Jumal ei tunne hirmu ega viha. Ta on surematu, igavene, iseenesest olemasolev, jumalik ja helde.” „Kui puhas ja kaunis, kui sügav ja mõõtmatu on kõikide asjade taevane Esiisa!” „Lõpmatu on võrratu seetõttu, et ta annab ennast inimestele. Ta on algus ja ots, iga hea ja täiusliku eesmärgi Isa.” „Jumalaga on kõik võimalik, igavene Looja on põhjuste põhjus.”

³ ¶ Isa igavese ja kõikse isiksuse imetlusväärsele avaldumisele vaatamata on ta lõpmatult teadlik nii oma igavikulisusest kui ka lõpmatusest, ka teab ta hästi oma täiust ja jõudu. Temaga üheväärseid jumalikke olendeid arvestamata on ta ainus olend universumis, kes tajub oma mina täiuslikult, õigesti ja täielikult.

⁴ Isa teeb lakkamatult ja eksimatult vahet kõigel, mis nõuab tema tähelepanu — aja jooksul need nõudmised tema tervikuniversumi eri osades muutuvad. Suur Jumal teab ja mõistab ennast, ta on lõpmatult teadlik kõigest oma täiuse esmastest omadustest. Jumal pole kosmiline juhus, ta pole ka universumi katsetaja. Universumi Suveräänid võivad osaleda avastusretkes, Tähtkujude Isad võivad katsetada, süsteemide juhid võivad harjutada — Kõikne Isa aga teab juba algusest peale lõppu ning tema jumalikku plaani ja igavesse eesmärki mahuvad mõistvalt kõikide tema alluvate kõik eksperimendid ja katsetused kogu tema mõõtmatu valduse iga universumi igas maailmas, süsteemis ja tähtkujus.

⁵ Mitte miski ei ole Jumala jaoks uus, ükski kosmiline sündmus ei tule talle eales üllatusena; ta asub iga viku ringis. Tema päevadel pole ei algust ega lõppu. Jumala jaoks pole olemas minevikku, olevikku ega tulevikku; ükskõik millisel hetkel on aeg tervikuna pidevalt olemas. Ta on suur ja ainus MINA OLEN.

⁶ ¶ Kõikides omadustes on Kõikne Isa absoluutselt ja määratlematult lõpmatu ning juba see fakt ise välistab automaatselt piiritletud aineliste olendite ja muu alama loodud intellekti otsese isikulise suhtlemise temaga.

⁷ Kõik see muudab vajalikuks need kavandatud kontakti- ja suhtlemisvõimalused tema arvutute loodutega — esiteks Jumala Paradiisi-Poegade isiksustega, kes on jumalikkuselt küll täiuslikud, aga võtavad sageli ka planetaarsete rasside esindajate lihast ja verest kuhu, saades üheks teie seast ja teiega üheks. Ja nõnda saab

Jumal inimeseks, nagu see sündis Miikaeli annetumise puhul, keda kutsuti kord Jumala Pojaks, kord Inimese Pojaks. Teiseks on olemas Lõpmatu Vaimu isiksused: seeravivägede ja muu taevase intellekti erilised klassid, kes astuvad alamt päritolu ainelistele olenditele väga lähedale ning kaitsevad, hoiavad ja teenivad neid mitmel kombel. Kolmandaks eksisteerivad mitteisikulised Saladuslikud Järelevaatajad ehk Mõttekohandajad. See on suure Jumala enda tõeline kingitus, mis on saadatud Urantia inimeste ja nendetaoliste sisimasse, saadatud ette teatamata ja ilma mingi selgituseta. Lõpmatu küllusliku voona laskuvad nad hiilgavatest taevastest kõrgustest, et elada nende surelike alandlikus meeles, kes suudavad vähemalt potentsiaalselt Jumalast teadlikuks saada.

⁸ Sel ja veel mitmel teisel moel, mida te ei tea ning mis on täiesti väljaspool piiritletud arusaamist, laskub Paradiisi-Isa armastavalt ja heameelega madalale, muutes, kahandades ja leevendades oma lõpmatust selleks, et jõuda lähemale oma loodud laste piiritletud meelele. Nii, üksteisele järgnevate isiksusejaotamiste kaudu, mis kord korralt on üha vähem absoluutsed, saab Lõpmatu Isa lähikontakti oma kaugustesse küündiva universumi arvukate maailmade mitmesuguste intellektidega.

⁹ Kõike seda on ta teinud, teeb nüüd ja igavesti, ilma et see vähimalgi määral kahandaks tema lõpmatuse, igavikulisuse ja esmasuse tõde ning reaalsust. Kõik eelõeldu on täiesti tõsi, ehkki seda on raske mõista: seda looritavad saladused ning Urantial elavad olendid ei suudagi seda täielikult aduda.

¹⁰ ¶ Kuna Esimese Isa plaanid on lõpmatud ja tema sihid igavesed, on ükskõik missugusel piiritletud olendil juba loomupäraselt võimatu neid jumalikke plaane ja sihte täies ulatuses haarata või mõista. Ainult harva saab surelik inimene hoomata Isa eesmärke: siis, kui need avalduvad vastavalt sellele, kuidas neid ilmutatakse loodudolendi tõusuplaani teostamisel universumi arengu järgnevatel tasanditel. Ehkki inimene ei suuda lõpmatuse tähendust käsitada, saab lõpmatu Isa muidugi täiesti täpselt aru oma kõikide universumite kõikide laste piiritletusest ja suhtub sellesse armastusega.

¹¹ Jumalikkust ja igavikulisust jagab Isa arvukate kõrgemate Paradiisi olenditega, ent meie jaoks jääb küsitavaks, kas keegi neist olendeist — välja arvatud tema kooskõlastatud kaaslased Paradiisi-Kolmsuses — jagab Isaga võrdselt ka lõpmatust ja sellest johtuvat universaalset esmasust. Isiksuse lõpmatus peab tahehtamata hõlmama isiksuse kogu piiritletuse; sellest johtuvalt on tõsi — sõna-sõnalt tõsi — õpetus, mis kinnitab: „Tema sees me elame ja liigume ja oleme.” Surelikus inimeses asuv Kõikse Isa puhta Jumaluse fragment on osa Esimese Suure Allika ja Keskme, Isade Isa lõpmatusest.

2. ISA IGAVENE TÄIUSLIKKUS

¹ Juba teie vanad prohvetid mõistsid, et Kõikse Isa olemus on igavene, ilma alguse ja lõputa, ringjooneline. Jumal on universumite universumis konkreetselt ja igavesti kohal. Oma absoluutse kuninglikkuse ja igavese suurusega on ta olemas käesolevas hetkes. „Sest Isal on elu iseeneses — ning see elu on igavene.” Läbi igavikuajastute on Isa olnud see, kes „annab kõikidele elu”. Jumalikus terviklikkuses sisaldub lõpmatu täiuslikkus. „Mina olen Issand, mina ei muutu.” Meie teadmised universumite universumist kinnitavad nii seda, et ta on valguste Isa, kui ka seda, et tema planeetidevaheliste asjade korraldamises „pole muutumist ega muutuste varjugi”. Ta „kuulutab algusest alates lõppu”. Ta ütleb: „Minu nõu läheb korda ja ma teen kõik, mis ma tahan” — „vastavalt igavesele eesmärgile, mille ma teostasin oma Pojas”. Seega on Esimese Allika ja Keskme plaanid ning eesmärgid niisugused nagu ta isegi: igavesed, täiuslikud ja igavesti muutumatud.

² Isa käskudes on terviklik lõplikkus ja täiuslik täielikkus. „Kõik, mis Jumal teeb, on igavene; midagi ei ole sellele lisada ega sellest ära võtta.” Kõikne Isa ei tagane oma algsetest tarkadest ja täiuslikest eesmärkidest. Tema plaanid on kindlad, tema otsused ümberlükkamatud ning ta teod jumalikulid ja ilmeksimatud. „Tuhat aastat on tema silmis nagu eilne päev, kui see on möödunud, ja nagu vahikord öösel.” Jumalikkuse täius ja igaviku suurus jäävad sureliku inimese piiratud meelele alati lõpuni käsitamatuks.

³ ¶ Vastavalt tema loodud intellektiolendite muutuvatele suhtumistele ja muutlikele meeoludele võib muutumatu Jumala tegevus oma igavikulise eesmärgi saavutamisel näida muutuvana. See tähendab, et Jumala tegevus võib muutuda näiliselt, pealispinnal. Sügavamal ja kõikide väliste ilmingute taga on lakkamatult olemas Igavese Jumala muutumatu siht ja igavene plaan.

⁴ Kaugel universumites on „täiuslikkus” paratamatult suhteline mõiste, keskses universumis, eriti aga Paradiisis esineb täius oma kontsentreeritud kujul; teatud faasides on ta koguni absoluutne. Kolmsuse ilmingud muudavad jumaliku täiuse avaldumist, kuid ei nõrgesta seda.

⁵ ¶ Jumala esmane täiuslikkus pole eeldatavas õigluuses, vaid pigem tema jumalikkuse olemusest lahutamatus headuse täiuses. Ta on lõplik, täielik ja täiuslik. Tema õiglaste olemuse ilust ja täiuslikkusest ei puudu mitte midagi. Kosmose kõikide maailmade elavate olenditega seostuva plaani jumalik eesmärk ongi viia kõik tahteolendid üleva saatuseeni: Paradiisi-Isa täiuslikkuse jagamiseni. Jumal pole ei enesekeskne ega endasse sulgunud; lakkamatult annetab ta ennast kogu hiiglasliku universumite universumi kõikidele eneseteadvust omavatele loodud-olenditele.

⁶ Jumal on igavesti ja lõpmatult täiuslik, ta ei saa ise, isiklikult kogeda ebatäiust. Ent ta tajub ebatäiuslikkust,

mida kogevad kõikide Paradiisi Loojate-Poegade arenevate universumite kõik edasipürgivad olendid. Igale surelikule olendile, kes on jõudnud kõlbeliste probleemide eristamise tasemele, on omane see, et tema süda me vallutab täiuse Jumala isikuline ja vabastav puudutus, mis ei jäta muutmata ka tema sügavamad olemust. Sel moel, aga ka jumaliku kohaloleku kokkupuudete kaudu osaleb Kõikne Isa tegelikult kogu universumi iga moraaliolendi arengu elujärgude kogemustes, mis *seostuvad* ebaküpsuse ja ebatäiuslikkusega.

⁷ Inimesele omane piiratus — potentsiaalne kuri — ei kujuta endast osakest jumalikust olemusest, ent kurjaga *seostuvad* sureliku kogemused ning kõik inimese suhted sellega on vähimagi kahtluseta osake Jumala lakkamatult laienevast eneseteostusest aja lastes — moraalset vastutust aduvates olendites, kelle on loonud või välja arendanud iga Paradiisist pärit Looja-Poeg.

3. ÕIGUSEMÕISTMINE JA ÕIGLUS

¹ Jumal on õiglase meelega, järelikult on ta ka õiglane. „Issand on kõigil oma teedel õiglast meelt.” „Mitte asjata ei ole ma teinud kõike, mis ma olen teinud,” ütleb Issand.” „Issanda korraldused on õiglased.” Kõikse Isa õiglust ei saa mõjutada tema loodud-olendite teod ja tegemised, „sest meie Issand Jumal ei ole ebaõiglane, ta ei eelista ühte teisele ega saa teda kingitustega ära osta”.

² ¶ Kui kasutu on saata Jumala poole lapsikuid palveid, et ta muudaks oma muutumatuid korraldusi, nii et saaksime vältida tema tarkade loodusseaduste ja õiglaste vaimsete käskude õiglasi tagajärgi! „Ärge eksige — Jumal ei anna ennast pilgata, sest mis inimene iganes külvab, seda ta ka lõikab.” Tõsi on aga see, et isegi siis, kui pahategude viljade lõikamisel teostub õiglus, leevendab seda jumaliku õiglust alati halastus. Lõpmatu tarkus on too igavene vahekohtunik, kes otsustab, millises vahekorras õiglust ja halastust igal üksikul juhul rakendada. Jumala valitsuse vastu suunatud pahategude ja tahtliku vastuhaku eest on kõige karmimaks (ja tegelikult vältimatuks) karistuseks oma eksistentsist ilma jäämine selle valitsuse alamana. Täieliku ja tahtliku patustamise lõpptulemus on häving. Lõppkokkuvõttes on sellised patuga samastunud isikud ennast ise hävitanud, kurjusele andumine muudab nad täiesti olematuks. Seesuguse loodud-olendi tegelik kadumine lükkub aga alati niikauaks edasi, kuni tolles universumis kehtiv õigusemõistmine on lõpule viidud.

³ Isiku eksistentsi lõpetamine otsustatakse tavaliselt kohtumõistmisega vastava maailma või vastavate maailmade usulise elukorralduse või ajajärgu üle. Seesugustes maailmades nagu Urantia tehakse kõnealune otsus siis, kui lõpeb planeedi usuline elukorraldus. Sellistel juhtudel võivad eksistentsi lõpetamise otsuse

langetamises võrdselt osaleda kõik vastava kohtualluvusega tribunalid: planeedinõukogu, Looja-Poja kohtud ning Päevilt Vanade tribunalid. Lahustamiskorraldus tuleb superuniversumi kõrgematelt kohtutelt pärast seda, kui patustaja maailmas esitatud süüdistus on leidnud vaieldamatut kinnitust. Kui hävitamisotsus on kõrgemal tasandil kinnitatud, viivad selle täide kohtunikud, kes asuvad ja tegutsevad superuniversumi keskses.

⁴ Kui niisugune otsus on lõplikult kinnitatud, siis lakkab patuga samastunud isik ainsa hetkega olemast, nagu poleks teda iial olnudki. Sellisest saatusest pole elluärkamist, see on lõputu ja igavene. Identiteedi elavad energiategurid lahutatakse ajamuudatuste ja ruumiümberkujunduste abil kosmilisteks potentsiaalideks, millest nad kunagi kujunesidki. Mis kurjategija isiksusse puutub, siis jääb see ilma kestva elu võimalusest, sest ta ei suutnud teha neid valikuid ega langetada lõplikke otsuseid, mis oleksid taganud igavese elu. Kui isiksusega liituv meel ei pöördu patust, vaid samastub sellega lõplikult, siis elu lõpetamisel, kosmilisel lahustamisel, neeldub niisugune isoleeritud isiksus kogu loodu ülemhinge ning temast saab Ülima Olendi areneva kogemuse osake. Iialgi enam ei muutu ta uuesti isiksuseks; tema identiteeti poleks nagu eales olemas olnudki. Kui isiksuses oli olemas Mõttekohandaja, siis säilivad kogemuslikud vaimuväärtused ellujääva Kohandaja reaalsuses.

⁵ ¶ Universumi kõikides tegelike reaalsustasandite võitlustes jääb kõrgemat tasandit esindav isiksus lõpuks alati peale ja madalama tasemega isiksus peab ennast kaotajaks tunnistama. See universumi vastuolude vältimatu tulemus kaasneb olemuslikult tõigaga, et taseme jumalikkus vastab täpselt iga tahteolendi reaalsuse või tegelikkuse astmele. Puhtakujuline kurjus, täielik eksimine, tahtlik patustamine ja lahjendamata pahe tähendavad oma olemuselt automaatselt enesetappu. Niisugused kosmilisele ebareaalsusele viitavad suhtumised võivad universumis püsida vaid armust johtuva sallivuse tõttu, ja püsida ajutiselt: niikaua kuni õiglast kohtuotsust langetavate universumitribunalide õiglust jagavad ja õigust mõistvad mehhanismid astuvad tegevusse.

⁶ Kohalikes universumites on Loojate-Poegade valitsemise sisuks loomine ja vaimsustamine. Need Pojad on pühendanud end sellele, et teostavad edukalt surelike järk-järgulise tõusu paradiislikku plaani, võidavad õigele teele tagasi mässajaid ja väärsti mõtlejaid, ent kui kõik need armastusest kantud jõupingutused on lõplikult ja igaveseks tagasi lükatud, viivad Päevilt Vanade jurisdiktsioonile alluvad jõud täide lõpliku lahustamise otsuse.

4. JUMALIK ARM

¹ Arm ei ole midagi muud kui õiglus, mida leevendab tarkus, mis kasvab välja teadmiste täiuslik-

kusest ning piiritletud loodud-olendite loomuomaste nõrkuste ja keskkonnaoludest johtuvate takistuste täielikust tundmisest. „Meie Jumal on halastaja ja armuline, pika meelega ning rikas heldusest ja tõest.” Seepärast „igäüks, kes appi hüüab Issanda nime, pääseb”, „sest ta annab palju andeks”. „Issanda heldus kestab igavesest ajast igavesti”, jah, „tema heldus on igavene”. „Mina olen Issand, kes toob maa peale armu ja halastust, õigusemõistmist ja õiglust, sest nendest asjadest tunnen ma rõõmu.” „Ma ei alanda ega kurvasta inimlapse mitte südamest”, sest mina olen „halastuse Isa ja kõige lohutuse Jumal”.

² Oma olemuselt on Jumal lahke, loomu poolest kaastundlik ja igavesti armuline. Ning eales ei ole Isale vaja mingit survet avaldada, et tema armu ja halastust esile tuua. Loodud-olendi vajadusest piisab, et täiel määral kindlustada Isa õrna armu ja päästvat halastust. Et Jumal teab oma lastest kõike, on tal lihtne andestada. Mida paremini inimene oma ligimest tunneb, seda kergem on talle andeks anda ning teda koguni armastada.

³ ¶ Vaid lõpmatu tarkuse rakendamine võimaldab õiglase meelega Jumalal sõltumata universumi olukorrast ühel ja samal ajal õiglust teenida ning oma armu jagada. Eales ei vaeva taevast Isa vastandlikud suhtumised oma universumilastesse, iial ei lange Jumal vastukäivate suhtumiste ohvriks. Jumala kõiketeadmise juhib tema vaba tahet eksimatult valima just niisugust universumikäitumist, mis täiuslikult, üheaegselt ja võrdselt vastaks kõikidele tema igavese olemuse jumalikele omadustele ja lõpmatule olemusele.

⁴ Arm on headuse ja armastuse loomulik ja vältimatu tulemus. Armastava Isa headusest kantud olemus ei saa keelduda osutamast targasti armu oma universumilaste kõikide rühmade kõikidele liikmetele. Igavene õiglus ja jumalik arm kokku moodustavad selle, mida inimkogemuses kutsutakse *erapooletuseks*.

⁵ Jumalik arm kujutab endast erapooletusel rajanevat meetodit universumite täiuslike ja ebatäiuslike tasandite kokkusobitamiseks. Arm on Ülimuslikkuse õiglus, mis on seatud vastavusse areneva piiritletuse olukordadega; see on igaviku õiglase meel, teisendatuna sellisesse vormi, mis sobib enim aja laste kõige olulisemate huvidega ning universumi heaoluga. Arm pole eksimine õigluse vastu, vaid pigem ülima õigluse nõuete mõistev tõlgendamine, kui seda rakendatakse alluvate vaimolendite ja arenevate universumite aineliste loodud-olendite suhtes. Arm on Paradiisi-Kolmsuse õiglus, mis saab tarkusest ja armastusest kantuna osaks aegruumilise loodu väga erinevatele intellektiolenditele nõnda, nagu jumalik tarkus on seda määranud ning Kõikse Isa ja kõikide temaga seostuvate Loojate kõiketeadev meel ja sõltumatu vaba tahe ette kirjutatud.

5. JUMALA ARMASTUS

¹ „Jumal on armastus”, seepärast on alati tema ainsaks isikuliseks hoiakuks universumi asjadesse jumaliku kiindumust väljendav reaktsioon. Isa armastab meid piisavalt tugevasti, et annetada meile oma elu. „Ta laseb oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ja laseb vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale.”

² ¶ Oleks väärt arvata, nagu saaks Jumalat meelitada oma lapsi armastama tema Poegade toodud ohvrite või tema alamate olendite palvete kaudu, „sest Isa ise armastab teid”. Isalikust kiindumusest saadab Jumal inimmeelde imelise Kohandaja. Jumala armastus on kõikehõlmav: „Kes iganes tahab, võib tulla.” Ta tahaks, et „kõik inimesed saaksid päästetud tõe tunnetusele tulles”. Ta „ei taha, et ükski saaks hukka”.

³ Loojad on kõige esimesed, kes üritavad päästa inimest jumalike seaduste arutu rikkumise hukatuslikest tagajärgedest. Oma loomult on Jumala armastus isalik kiindumus, seepärast ta mõnikord „karistab meid tõesti selle hea otstarbega, et me saaksime osa tema pühadusest”. Pidage isegi oma ränkade katsumuste ajal meeles, et „kõikides meie kannatustes kannatab tema ühes meiega”.

⁴ Jumal on patuste vastu jumalikul lahke. Kui mässajad õigele teele tagasi pöörduvad, võetakse nad armuküllaselt vastu, „sest meie Jumal annab palju andeks”. „Mina olen see, kes kustutab su üleastumised iseenese pärast ega tuleta meelde su patte.” „Vaadake, missuguse armastuse Isa on meile andnud, et meid hüütakse Jumala lasteks.”

⁵ Ja lõpuks — kaalukaim tõend Jumala headusest ja ülim põhjus teda armastada on Isa kingitus teie sisimas: Kohandaja, kes kannatlikult ootab tundi, mil te mõlemad saate igavesti üheks. Ehkki te ei saa otsides Jumalat leida, tarvitseb teil vaid alluda sisimas asuva vaimu juhtimisele ning teid suunatakse eksimatult ühelt sammult teisele, ühest elust teise, universumist universumisse ja ajastust ajastusse, kuni te lõpuks seisate Kõikse Isa Paradiisi-isiksuse ees.

⁶ ¶ Oleks rumal mitte palveldada Jumalat selle tõttu, et teil pole inimloomuse piiratuse ja oma ainelisest olemusest tulenevate puuete tõttu võimalik teda näha. Teie ja Jumala vahel ootab ületamist hiiglaslik vahema (füüsiline ruum). Samuti tuleb rajada sild üle sügava vaimse erinevuse. Aga hoolimata kõigest, mis teid füüsiliselt ja vaimselt Jumala isikulisest paradiislikust kohalolekust lahutab, peatuge hetkeks ja vaagige mõttes seda suurejoonelist tõde, et Jumal elab teie sisimas ning on omal kombel kõik teid lahutavad erinevused juba ületanud. Ta on saatnud oma vaimu elama teis ja rühkima ühes teiega edasi te igavesel teekonnal universumis.

⁷ Minu meelest on lihtne ja meeldiv austada kedagi, kes on nii suur ja ühtaegu niisuguse armastusega pühendunud hoolitsusele oma alamate olendite ja nende vaimse edasiliikumise eest. Loomulikult armastan ma

teda, kes ta on loomistöös ja loodu juhtimises nii võimas, kelle headus on nii täiuslik ja armastav hellus, mis meid pidevalt saadab, nii kindel. Usun, et armastaksin Jumalat täpselt sama palju ka siis, kui ta ei oleks nii suur ja võimas, aga oleks sama hea ja armuline. Me kõik armastame Isa rohkem tema olemuse kui tema imetletavate omaduste pärast.

⁸ Kui vaatan, kuidas Loojad-Pojad ja neile alluvad haldurid võitlevad nii vapra sti mitmesuguste kosmo-seuniversumite evolutsioonile omaste ajaga seostuvate raskustega, siis leian, et tunnen nende, universumite vähemate valitsejate vastu suurt ja sügavat kiindumust. Lõpuks tundub mulle, et me kõik, ka surelikud, armastame Kõikset Isa ning kõiki teisi jumalike või inimolendeid seepärast, et mõistame: need isiksused armastavad meid tõeliselt. Armastuse kogemine on väga suures osas otsene reageerimine tundele, et sind armastatakse. Teades, et Jumal mind armastab, peaksin ma teda jätkuvalt ülimalt armastama ka siis, kui ta jääks ilma kõikidest oma ülimumlikest, lõplikest ja absoluutsetest omadustest.

⁹ Isa armastus ei jäta meid maha ei praegu ega ka igavikuajastute lõputus ringis. Kui mõtlete Jumala armastusest kantud olemusele, leiate olevat aruka ja loomuliku, et isiksus saab sellesse suhtuda vaid ühtemoodi: te armastate oma Loojat üha rohkem ja rohkem, tundes Jumala vastu seesugust kiindumust, mida võib võrrelda lapse kiindumusega oma maisesse vanemasse. Nii nagu isa, tõeline päris-isa, oma lapsi armastab, nii armastab ka Kõikne Isa oma loodud poegi ja tütreid ning hoolitseb igavesti nende hea käekäigu eest.

¹⁰ Kuid Jumala armastus on arukas ja kaugelenägev vanemlik kiindumus. Jumalik armastus toimib üheskoos jumaliku tarkusega ning Kõikse Isa täiusliku olemuse kõikide teiste lõpmatute joontega. Jumal on armastus, kuid armastus ei ole Jumal. Jumalik armastus surelike olendite vastu avaldub kõige enam Mõttekohandajate annetamises, ent Isa armastuse kõrgeimat ilmutust võite näha tema Poja Miikaeli annetumiselus, kui too elas maa peal oma ideaalset vaimset elu. Inimese sisimas elav Kohandaja on see, kes muudab Jumala armastuse iga inimhinge jaoks isiklikuks.

¹¹ ¶ Mõnikord tunnen lausa piina, kui pean inimomase sõnalise sümboli *armastus* abil kirjeldama jumaliku kiindumust, mida taevane Isa tunneb oma universumilaste vastu. Ehkki see termin tähistab tõepoolest inimese kõrgeimat arusaama surelikest austus- ja kiindumussuhetest, märgib ta üsna sageli ka väga paljut inimsuhetes sisalduvat läbinisti madalat, mille kohta oleks täiesti sobimatu tarvitada ükskõik missugust nendest sõnadest, mida kasutatakse, et tähistada elava Jumala võrreldamatut kiindumust oma universumiolenditesse! Kui kahju, et ma ei saa kasutada mõnda kõrgemat jumalikku terminit, mida tarvitataks ainult selles kindlas seoses ning mis vahendaks inimmeelele Paradiisi-Isa jumaliku kiindumuse tõelist olemust ja

ainulaadselt kaunist tähendust.

¹² ¶ Kui inimene kaotab silmist isikulise Jumala armastuse, saab jumalariigist pelk headuseriik. Jumaliku olemuse lõpmatule ühtsusele vaatamata iseloomustab kõiki Jumala isiklikke suhteid oma olenditega eeskätt armastus.

6. JUMALA HEADUS

¹ Füüsilises universumis võime näha jumalikku ilu, intellektuaalses maailmas aduda igavest tõe, ent Jumala headus on mõistetav ainult isikliku usukogemuse vaimses ilmas. Oma tõeliselt olemuselt on religioon usule rajanev usaldus Jumala headuse vastu. Filosoofias võiks Jumal olla suur ja absoluutne, isegi mingil moel mõistuslik ja isikuline, kuid religioonis peab Jumal olema ka kõlbeline, ta peab olema hea. Suurt Jumalat võib inimene küll karta, kuid ta usaldab ja armastab vaid head Jumalat. See Jumala headus on Jumala isiksuse osa ning ta ilmutub täielikult üksnes Jumalasse uskuvate poegade isikliku usukogemuse kaudu.

² Religioon viitab sellele, et vaimolemuslik ülimaa-ilm on teadlik inimeste maailma põhivajadustest ja reageerib neile. Arenev usund võib muutuda eetiliseks, kuid ainult ilmutatud religioon saab tõeliselt ja vaimselt kõlbeliseks. Igivana arusaama Jumalast kui kuninglikust moraalist juhitud Jumalusest tõstis Jeesus uuele tasandile, sellisele tasandile, millest õrnemat ja kaunimat surelike kogemus ei tunne — vanema ja lapse vahelise suhte intiimsest perekonnamoraalist kantud, liigutavalt kiindumuslikule tasandile.

³ ¶ „Jumala heldus ajab sind meelt parandama.” „Kõik hea and ja kõik annetus on ülalt ja tuleb valguste Isalt.” „Jumal on hea, ta on inimhingedele igavene varjupaik.” „Issand on halastaja ja armuline Jumal, pika meelega ja rikas heldusest ja tõest.” „Maitske ja vaadake, et Jumal on hea! Õnnis on mees, kes teda usaldab.” „Armuline ja halastaja on Issand. Ta on päästmise Jumal.” „Ta parandab need, kellede süda on murtud ja seob kinni nende hinge haavad. Ta on inimesele kõikvõimas heategija.”

⁴ ¶ Arusaam Jumalast kui kuningast ja kohtunikust aitas küll kaasa kõrge moraalistandardi tekkele ja rajas aluse seadusi austavale rahvale kui ühtsele rühmale, ent üksiku uskliku olukord osutus kurvaks: tema ajalik ja igavikuline seisund jäi ebakindlaks. Hilisemad heebrea prohvetid väitsid Jumala olevat Iisraeli Isa. Jeesus ilmutas, et Jumal on iga inimese Isa. Jeesuse elu heidab transtsendentset valgust kogu surelikele oma- sele jumalakäsitusele. Omakasupüüdmatuse on vanemlikust armastusest lahutamatu. Jumal ei armasta *nagu* isa, vaid *isana*. Ta on iga universumi-isiksuse Paradiisi-Isa.

⁵ ¶ Õiglane meel viitab sellele, et Jumal on universumi moraaliseaduse läte. Tõde esitleb Jumalat ilmutajana, õpetajana. Armastus aga annab kiindumust ja

ihkab seda ka vastu saada, otsides mõistvat osadust — niisugust, nagu on olemas vanema ja lapse vahel. Õiglane meel võib tähistada jumalikku mõtlemist, kuid armastus on isalik suhtumine. Ekslik oletus, nagu ei sobiks Jumala õiglane meel ja taevase Isa omakasupüüdmatu armastus omavahel kokku, eeldas Jumaluse olemusliku ühtsuse puudumist ja viis otseselt lepitusdoktriini väljaarendamisele, mis on nii Jumala ühtsuse kui ka tema vaba tahte filosoofiline solvamine.

⁶ Armastav taevane Isa, kelle vaim asub tema maa-pealsete laste sisimas, ei ole mingi kahestunud isiksus — ühelt poolt õiglane ja teiselt poolt armurikas — ning Isa soosingu või andestuse pälvimiseks pole tarvis mingit vahemeest. Jumaliku õiglase meele üle ei valitse karm karistav õigusemõistmine; Jumal kui isa kõrgub Jumala kui kohtuniku kohal.

⁷ ¶ Ealeski ei ole Jumal vihane, kättemaksuhimuline või tige. On tõsi, et tarkus hoiab sageli tema armastust tagasi, samas ohjeldab õigusemõistmine tema ärapäolatud armu. Tema õiglusearmastus ei välista samavõrd tugevat viha patu vastu. Isa pole ebajärjekindel isiksus, sest jumalik ühtsus on täiuslik. Paradiisi-Kolmsuses valitseb absoluutne ühtsus ja seda Jumalaga üheväärsete isiksuste igavesest identiteedist hoolimata.

⁸ ¶ Jumal armastab patustajat ja *vihkab* pattu: filosoofiliselt on niisugune väide küll tõene, kuid Jumal on transtsendentne isiksus ning isikud saavad armastada ja vihata ainult teisi isikuid. Patt ei ole isik. Jumal armastab pattulangenut, sest too on isikuline reaalsus (potentsiaalselt igavene), aga patu kohta pole Jumalal isiklikku suhtumist, sest patt pole vaimne ega isikuline reaalsus, järelikult pöörab selle olemasolule tähelepanu vaid Jumala õigusemõistmine. Jumala armastus päästab patustaja, Jumala seadus hävitab patu. Ilmselt muutuks see jumaliku olemusele omane suhtumine siis, kui patustaja samastuks lõpuks täielikult patuga — nii nagu seesama surelik meel võib täielikult samastuda inimese sisimas asuva vaimuga, Kohandajaga. Selline patuga samastunud surelik muutuks siis oma olemuselt täielikult ebavaimseks (ja seega isikuliselt ebatõeliseks) ning kogeks olemise pöördumatut lõpetamist. Üha reaalsemas ja järjest vaimsemas universumis ei saa loodud-olendi olemuse ebatõelisus või isegi pelgalt ebatäielikkus igavesti püsima jääda.

⁹ ¶ Kui Jumal pöördub isiksusliku maailma poole, leitakse ta olevat armastav isik; vaimsesse maailma pöördudes on ta isikuline armastus; usukogemuses on ta mõlemat. Jumala tahtemaailmast pärinevat tahet tähistab armastus. Jumaliku tahtevabaduse aluseks — aluseks kõiksele suundumusele armastada, osutada armu, näidata üles kannatlikkust ja jagada andeksandmist — on Jumala headus.

7. JUMALIK TÕDE JA ILU

¹ Kogu piiritletud teadmine ja loodud-olendite mõistmisvõime on *suhteline*. Isegi kõrgetest allikatest ammutatud teave ja teadmised on vaid suhteliselt täielikud, piiratud ulatuses täpsed ja isikuliselt tõesed.

² Füüsilised faktid on küllaltki ühelaadsed, ent tõde on universumifilosoofias elav ja paindlik tegur. Arenevad isiksused on omavahelises suhtlemises ainult osaliselt targad ja suhteliselt tõelised. Nad saavad tunda end kindlana üksnes sinnamaani, kuhu küünib nende isiklik kogemus. See, mis ühes paigas võib näida täiesti tõsi, võib loodu mõnes teises osas osutada vaid suhteliselt tõeseks.

³ Jumalik tõde, lõplik tõde on muutumatu ühesugune ja universaalne, aga vaimsete asjade kirjeldus — nii, nagu seda esitavad arvukad eri sfääridest pärinevad isikud — võib teinekord üksikasjades erineda, põhjuseks just see teadmiste täielikkuse ja isiklike kogemuste mahu suhtelisus, aga ka nende kogemuste kestuse ja ulatuse suhtelisus. Ehkki Esimese Suure Allika ja Keskme seadused ning ettekirjutused, mõtted ja suhtumised on igavesti, lõpmatult ja universaalselt tõesed, on nende rakendamine ja kohandamine iga universumi, süsteemi, maailma ja loodud intellektiolendi puhul kooskõlas Loojate-Poegade plaanide ja menetlustega vastavalt sellele, kuidas igaüks neist oma universumis tegutseb. Samuti sobivad nad kokku Lõpmatu Vaimu ja kõikide teiste nendega seotud taevaste isiksuste kohalike plaanide ning toimimisviisidega.

⁴ ¶ Materialism kui väärteadus mõistaks sureliku inimese universumi heidikuks. Niisugune osaline teadmine kujutab endast potentsiaalset kurja, mis on kokku pandud nii heast kui ka kurjast. Tõde on kaunis, sest ta on ühtaegu külluslikult rikas ja sümmeetriline. Kui inimene otsib tõde, püüdleb ta selle poole, mis on jumalikul tõeline.

⁵ Filosoofid teevad oma kõige suurema vea siis, kui nad eksivad petlike abstraktsioonide rappa, tavatsedes keskendada tähelepanu reaalsuse ühele tahule ja kinditada siis, et selline üksik tahk ongi kogu tõde. Tark filosoof aga otsib alati seda loovuslikku plaani, mis on olemas kõikide universuminähtuste taga ja enne neid. Ikka ja alati käib looja mõte loometegevusest ees.

⁶ Intellektuaalne eneseteadvus võib avastada tõe vaimse tunnusliku omaduse — ilu — mitte ainult oma käsituste filosoofilise järjepidevuse kaudu, vaid sootuks usaldusväärsemalt ja kindlamini alati ligioleva Tõe Vaimu eksimatu reageeringu kaudu. Önn johtub tõe äratundmisest, sest tõe vastu võib tegutseda, võib elada. Eksimine toob kaasa pettumust ja muret, sest kuna tegemist pole reaalsusega, ei saa seda kogemuslikult teostada. Jumaliku tõde tuntakse kõige paremini talle omase vaimse hõngu kaudu.

⁷ ¶ Ülima ilu tajumine on reaalsuse leidmine ja sellega ühendumine: jumaliku headuse nägemine igave-

ses tões on lõplik ilu. Isegi inimomase kunsti ilu seisneb selle ühtsuse harmoonias.

⁸ ¶ Heebrea religiooni suur viga oli selles, et tal ei õnnestunud seostada Jumala headust teaduse faktitõdedega ja kunsti kütkestava iluga. Tsivilisatsiooni arenedes jätkas religioon ikka sedasama rumalat kurssi ja rõhutas liigselt Jumala headust, jättes tõe suhteliselt varju ja heites ilu kõrvale. Siis tekkiski teatud liiki inimeste seas üha süvenev suundumus ära pöörduda käsitusest, milles isoleeritud headust vaadeldi abstraktselt ja kõigest muust äralõigatult. Nüüdisaegse religiooni üleliia rõhutatud ja isoleeritud kõlblus, mis ei suuda enam paljude kahekümnenda sajandi inimeste kiindumust ja truudust pälvida, saaks oma positsiooni tagasi, kui lisaks eetilistele käskudele pööraks võrdsel määral tähelepanu ka teaduse, filosoofia ja vaimse kogemuse tõdedele ning füüsilise loomise ilule, intellektuaalsuse võludele ja ehedate olemuslike saavutuste suurusele.

⁹ Praeguse ajastu religioosne väljakutse on heidetud neile vaimse taibuga ettenägelikele meestele ja naistele, kelle pilk on suunatud tulevikku ning kes mõistavad tungida vaimsete asjade olemusse, kes sõandavad kosmilise tõe, universumi ilu ja jumaliku headuse avardunud ning oivaliseks tervikuks ühendatud kontseptsioonidest luua uue ja köitva elufilosoofia. Niisugune uus ja õiglane nägemus kõlblusest tõmbab enda poole kõike head inimmees ja kutsub ligi kõike parimat,

mis sisaldub inimese hinges. Tõde, ilu ja headus on jumalikud reaalsused ning vastavalt sellele, kuidas inimene vaimse elu astmestikul kõrgemale tõuseb, saavad need Igavikulisuse ülimad tunnuslikud omadused ikka rohkem ja rohkem kooskõlastatuks ja ühendatuks Jumalas, kes on armastus.

¹⁰ Kogu tõde — aineeline, filosoofiline või vaimne — on ühtaegu ilus ja hea. Kogu tõeline ilu — aineeline kunst või vaimne sümmeetria — on nii tõene kui ka hea.

¹¹ ¶ Kogu ehtne headus — kas isiklik kõlblus, ühiskondlik õiglus või jumalik hoolitsus — on võrdsel määral tõene ja ilus. Hea tervis, terve mõistus ja õnn on inimkogemuses ühinenud tõe, ilu ja headuse liit. Niisuguse otstarbeka ja tegusa elu tasandid teostuvad energiasüsteemide, ideesüsteemide ja vaimusüsteemide ühendumisega.

¹² Tõde on seostav, ilu ligitõmbav, headus tasakaalustav. Ja kui need tõelisuse olemusse kuuluvad väärtused kooskõlastuvad isiklikus kogemuses, on tulemuks ülev armastus, mida reguleerib tarkus ja tasakaalustab ustavus. Kogu universumi hariduse tõeline eesmärk on tõhustada maailmade üksiku lapse kokkukuuluvust tema avarduva kogemuse ulatuslikumate reaalsustega. Inimtasandil on reaalsus piiritletud, kõrgematel ja jumalikel tasanditel lõpmatu ja igavene.

¹³ [Esitanud üks Jumalikest Nõuandjatest, kes tegutseb Uversa Päevilt Vanade volitusel.]